Centraal Bureau voor de Statistiek

Microdataservices

Documentatierapport WBSO 2016 V4, 2017-2018 V3, 2019-2020 V2, 2021-2025 V1

Datum: 1 september 2026

Bronvermelding

Publicatie van uitkomsten geschiedt door de onderzoeksinstelling of de opdrachtgever op eigen titel. Verwijzing naar Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) betreft uitsluitend het gebruik van de niet–openbare microdata. Deze microdata zijn onder bepaalde voorwaarden voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek toegankelijk. Voor nadere informatie microdata@cbs.nl. Dat wordt als volgt geformuleerd:

"Resultaten [gedeeltelijk] gebaseerd op eigen berekeningen [*naam onderzoeksinstelling, c.q. opdrachtgever*] op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende de WBSO welke afkomstig zijn van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)."

Engelse versie

"Results based on calculations by [*name of research institution or commissioning party*] using non-public microdata from Statistics Netherlands."

"Under certain conditions, these microdata are accessible for statistical and scientific research. For further information: microdata@cbs.nl."

Beschikbare bestanden

- WBSO2025V1
- WBSO2024V1
- WBSO2023V1
- WBSO2022V1
- WBSO2021V1
- WBSO2020V2
- WBSO2019V2
- WBSO2018V3
- WBSO2017V3
- WBSO2016V4

De gebruiker dient rekening te houden met het volgende:

- Deze microdatabestanden zijn in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZ) samengesteld in overleg met experts van RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).
- Dit bestand bevat gegevens die afkomstig zijn van EZ en RVO. Voor het gebruik van dit bestand is toestemming van EZ en RVO nodig, aan te vragen via microdata@cbs.nl.
- Deze microdatabestanden betreffen een afslag van de RVO-administratie op een bepaald peilmoment. Bedragen in de RVO-administratie kunnen na dit peilmoment nog veranderen door ophogingen, controles of correcties. De microdatabestanden dienen voor analyses naar de samenhang tussen instrumentgebruik en andere kenmerken en prestaties van bedrijven. Ze zijn niet bedoeld voor sluitende uitspraken over het aantal en de omvang van de verstrekte subsidies, uitbetalingen, etc. Neem daarvoor altijd contact op met RVO.
- Eerdere jaargangen (2012-2015) bevatten gegevens over bedrijven die gebruik hebben gemaakt van de Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk (WBSO) én de Research & Development aftrek (RDA). De RDA heeft van 2012 tot en met 2015 bestaan. Via de RDA kwamen S&O-niet-loonkosten van bedrijven apart in aanmerking voor fiscaal voordeel dat kon worden verrekend via de vennootschaps- of inkomstenbelasting. Vanaf 2016 is de RDA geïntegreerd in de WBSO. Voor 2012 bestond enkel de WBSO. Gekoppelde jaarbestanden zijn beschikbaar vanaf 2004.
- Op basis van de WBSO kunnen bedrijven aanspraak maken op een aftrek (afdrachtvermindering) van de te betalen loonheffingen. Basis voor dit belastingvoordeel vormen de S&O-loonkosten van eigen personeel en (sinds 2016) de S&O-niet-loonkosten. Een bedrijf kan S&O-niet-loonkosten ofwel werkelijk aan RVO

opgeven of als berekende opslag (forfait) laten bepalen op basis van de S&O-uren. Zelfstandigen kunnen aanspraak maken op S&O-aftrek indien zij in één kalenderjaar tenminste 500 uren aan S&O besteden. De verschillen tussen V2 en V1 van deze bestanden worden toegelicht in hoofdstuk 2.

- De koppelsleutel voor bedrijven is de BE_ID / BEID.
- Het onderzoeksbestand is op het niveau van de juridische eenheid: een inschrijving bij de Kamer van Koophandel (KVK). Door het CBS is een vertaling gemaakt van de daarbij horende KVK-nummers naar de CBS bedrijfseenheid (BEID). Een BEID kan uit meerdere juridische eenheden bestaan. Eenzelfde BEID kan (mede daardoor) dan meerdere keren voorkomen binnen een kalenderjaar.
- Er heeft een wijziging plaatsgevonden in de manier waarop KVK-nummers worden gepseudonimiseerd in de ABR-bestanden die aan onderzoekers beschikbaar worden gesteld in de Remote Access omgeving (RA). Vanaf 2019 is het KVK-nummer encrypted in plaats van versleuteld. In deze bestanden wordt die lijn gevolgd, zodat de bestanden ook op KVK-nummer succesvol gekoppeld kunnen worden aan het ABR.
- Voor de bedrijfskenmerken en/of achtergronden dient u de beschikbare ABR-bestanden te raadplegen. Deze staan bij Zelf onderzoek doen in de catalogus onder het thema Bedrijven. Voor het aanvragen van deze bestanden geldt de gebruikelijke procedure.
- Voor informatie over de beschikbare onderzoeksmethoden van het CBS raadpleeg de Onderzoeksomschrijvingen.
- In februari 2022 is de variabele POSTCODE_LET uit de bestanden (2016-2020) verwijderd. Dit heeft gezorgd voor een nieuwe versie van deze bestanden.
- Begin februari 2023 heeft een correctie plaatsgevonden op het bestand van het jaar 2016. Een eerder versie van dit bestand bleek corrupt.

Inhoudsopgave

Bronvermelding *2*

Beschikbare bestanden *3*

1. Inleiding *6*

2. Toelichting op de samenstelling van de bestanden *7*

Microdatabestanden **7**

Populatieafbakening 8

Waarnemingseenheden 8

Koppeling 8

Verschillen V2 ten opzichte van V1 8

3. Bestandsopbouw en toelichting *10*

Bestandsopbouw van de microdatabestanden **10**

Toelichting op de variabelen **11**

BEID 11

SbiGecoordineerd 11

GkSbsGecoordineerd 11

WPActueel 11

VASTGESTELDESONIETLOONKOSTEN 12

VASTGESTELDESOAFDRACHTVERMINDERING 12

Voorkomende waarden van de variabelen **12**

Versiegeschiedenis **12**

1. Inleiding

Het team Microdataservices stelt, onder bepaalde voorwaarden, niet–openbare microdata (geanonimiseerde data op persoons-, bedrijfs- en adresniveau) toegankelijk voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek. Dit rapport beschrijft de inhoud en structuur van WBSO 2016 tot en met 2025.

Hoofdstuk 2 beschrijft in het algemeen de microdatabestanden zoals populatieafbakening, methodologische bijzonderheden, kwaliteit en herkomst van de gegevens.

In hoofdstuk 3 wordt de bestandsindeling gegeven en worden voor de categoriale variabelen alle mogelijke scores en hun betekenis opgesomd.

2. Toelichting op de samenstelling van de bestanden

Microdatabestanden

Voor de evaluatie van de WBSO en de RDA in 2018 heeft het CBS in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZ) data van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) over de periode 2004-2017 gekoppeld aan het ABR. Vanaf 2019 wordt deze reeks jaarlijks uitgebreid. In 2016 is de RDA in de WBSO geïntegreerd. Dit bestand bevat gegevens over bedrijven en zelfstandigen met vastgestelde WBSO.

Nederland kent sinds 1994 de WBSO als fiscale R&D-stimuleringsregeling voor bedrijven. Op basis van de WBSO kunnen bedrijven aanspraak maken op een aftrek (afdrachtvermindering) van de te betalen loonheffingen. Basis voor dit belastingvoordeel vormen de speur- en ontwikkelingswerk (S&O) loonkosten van eigen personeel. Zelfstandigen kunnen aanspraak maken op S&O-aftrek indien zij in één kalenderjaar tenminste 500 uren aan S&O besteden.

Tot 2012 was een belastingvoordeel op S&O-loonkosten (zelfstandigen: S&O-uren) via de WBSO de enige aftrekmogelijkheid voor een S&O-inspanning. In 2012 is een niet-looncomponent van S&O toegevoegd via een aparte regeling, de RDA. Dit betrof een aftrek binnen de vennootschapsbelasting voor bedrijven en voor zelfstandigen een aftrek binnen de inkomstenbelasting. De aftrek was gebaseerd op een bedrag aan kosten en uitgaven (met uitzondering van loonkosten) die direct toerekenbaar zijn aan eigen verricht S&O-werk. Dit omvat materiële kosten en uitgaven aan nieuwe bedrijfsmiddelen. Ondernemers met gemiddeld minder dan 150 S&O-uren per maand konden binnen de RDA ook kiezen voor een forfait; een vastgesteld bedrag per S&O-uur.

In 2016 is de RDA samengevoegd met de WBSO. Sindsdien wordt binnen de WBSO ook een belastingvoordeel (afdrachtvermindering) verstrekt voor kosten en uitgaven ten behoeve van eigen S&O-werk. In de nieuwe WBSO-regeling geldt niet langer dat alleen ondernemingen met minder dan 150 S&O-uren gemiddeld per maand kunnen kiezen voor een forfaitair bedrag. In de nieuwe regeling hebben alle ondernemingen die optie, met daarbij een tweeschijvenregime. Voor de eerste 1 800 S&O-uren per kalenderjaar geldt een hoger forfaitair bedrag per uur dan voor de S&O-uren daarboven.

Met de WBSO en de RDA beoogt het ministerie van EZ de financiële lasten van research en development (R&D)-projecten voor bedrijven te verlagen en op deze manier economische groei, een betere concurrentiepositie en meer werkgelegenheid te creëren. De WBSO en de RDA verlagen de S&O-loonkosten en andere kosten en uitgaven voor eigen S&O-projecten. Het voordeel van de regelingen wordt verrekend via de belastingaangifte. Bedrijven dragen door middel van de WBSO minder loonheffing af en zelfstandigen krijgen bij de WBSO een vaste aftrek in de inkomstenbelasting. De verrekening van RDA

verliep via de winstbelasting. Dat betreft de vennootschapsbelasting en, in geval van zelfstandigen, de inkomstenbelasting.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit instrument. RVO stimuleert ondernemend Nederland bij duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving.

RVO is onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.

Populatieafbakening

De populatie van de data bestaat uit alle WBSO-gebruikers met vastgestelde WBSO (gerealiseerde S&O-werkzaamheden). Er is onderscheid naar inhoudingsplichtigen en zelfstandigen. Hierdoor kan één aanvrager meerdere keren in een jaar voorkomen.

Waarnemingseenheden

Waarnemingen in het bestand zijn op het niveau van een WBSO-gebruiker met vastgestelde WBSO, op het niveau van de juridische eenheid. Het kan voorkomen dat een bedrijf gebruik heeft gemaakt voor het regime voor inhoudingsplichtigen én voor zelfstandigen (bijvoorbeeld een zelfstandig ondernemer met personeel in dienst).

Koppeling

De instrumentenadministratie van RVO is op het niveau van juridische eenheden. De koppeling die het CBS heeft uitgevoerd om tot deze microdatabestanden te komen, bestaat uit een vertaling van deze juridische eenheden naar de bedrijfseenheden van het CBS. Door die vertaling is het mogelijk om de administratie te koppelen aan het Algemeen Bedrijven Register (ABR) van het CBS en allerhande andere statistieken. Op twee punten in die vertaling zijn er bespreekgevallen:

1. KVK-nummers die niet aan een BEID of juist aan meerdere BEID koppelen.
2. Koppelingen die we als “bespreekgevallen” bestempelen. Bespreekgevallen zijn:
    - KVK-nummers die koppelen aan een BEID met als hoofdactiviteit concerndiensten, holdingactiviteiten, uitleen- of uitzendbureaus, etc.
    - Aanvragers met (niet-)S&O-loonkosten groter dan 5 miljoen euro.

Deze bespreekgevallen zijn met experts van RVO besproken. In die sessies is de gehele holdingstructuur van het bedrijf in beeld gebracht en is bekeken of de koppeling met de juiste bedrijfseenheid binnen het concern is gelegd.

Verschillen V2 ten opzichte van V1 (2016-2018)

De huidige versie van de microdatabestanden (V2) verschilt op twee voorname punten van de eerdere versie van de bestanden (V1) die eerder beschikbaar waren in de Remote Access faciliteit:

1. De oorspronkelijke bestanden zijn samengesteld ten behoeve van het onderzoek *Gebruik beleidsinstrumenten per topsector* in opdracht van het ministerie van EZ. Het peilmoment van dat onderzoek was december van het statistiekjaar. Gebruikers van de WBSO en de RDA die op dat moment niet meer bestonden, werden ook niet aan het ABR gekoppeld. In de nieuwe versie van de bestanden zijn álle bedrijven in een jaar aan het ABR gekoppeld.
2. Ten behoeve van die koppelingen vinden jaarlijks expertsessies plaats met betrokken medewerkers van RVO. In de oorspronkelijke koppelingen (V1) lag de nadruk op toekenning van bespreekgevallen aan de juiste topsector. De BEID waaraan een bedrijf was gekoppeld, bleef ongewijzigd. In de huidige koppelingen (V2) is in het geval van een bespreekgeval de BEID gewijzigd naar het onderdeel van het bedrijf waarvan het meest waarschijnlijk is dat de S&O-activiteit daar heeft plaatsgevonden. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat als de aanvraag door de administratieve holding is gedaan, handmatig de koppeling is gelegd met de BEID waar de S&O daadwerkelijk plaatsvindt.

Door deze aanpassingen lenen de bestanden zich beter voor het door de tijd volgen van álle bedrijven die gebruik hebben gemaakt van de WBSO en de RDA.

3. Bestandsopbouw en toelichting

Bestandsopbouw van de microdatabestanden

Onderstaand volgt een lijst van alle variabelen per microdatabestand.

Nr	Variabele & label	Format
1	BEID Bedrijfsidentificatienummer	F11
2[1]	VEP_KVKNUMMER Kamer van Koophandel dossiernummer_versleuteld	A8
2[2]	VEP_KVKNUMMER_crypt Kamer van Koophandel dossiernummer_encrypted	A32
3	PERSOON_IDENTIFICATIE Identificatienummer CBS_persoon	F11
4	ROG_IDENTIFICATIE Ondernemingsidentificatienummer	F11
5	VEP_RECHTSVORMCODE Rechtsvorm (via kernpersoon) van de bedrijfseenheid	A10
6	SbiGecoordineerd Standaard Bedrijfsindeling 2008 (SBI 2008) gecoördineerd van de bedrijfseenheid	A6
7	GkSbsGecoordineerd Grootteklasse SBS gecoördineerd van de bedrijfseenheid, bedrijfsgrootte op basis van het aantal werkzame personen, berekend volgens de SBS-verordening uit 2002	A2
8	WPActueel Werkzame personen bij de bedrijfseenheid	F11
9	POSTCODE_NUM Postcode cijfers van de bedrijfseenheid	A4
10	MKB_GRB Behoort de S&O-inhoudingsplichtige of S&O-belastingplichtige tot het MKB of GRB	A3
11	STARTER_JA_NEE Heeft de S&O-inhoudingsplichtige of S&O-belastingplichtige een S&O-verklaring ontvangen binnen de WBSO-startersfaciliteit	A3
12	VASTGESTELDESOUREN Gerealiseerde uren voor het verrichten van S&O	F12
13	FORFAIT_JA_NEE Vaststelling van S&O niet-loonkosten op basis van forfaitair regime of verwachte kosten	A3
14	VASTGESTELDESOAFTREK Het bedrag dat een S&O-belastingplichtige als aftrek in de aangifte inkomstenbelasting mag opvoeren	F12
15	VASTGESTELDESONIETLOONKOSTEN Berekend bedrag op basis van de vastgestelde S&O-uren (forfaitair regime) of gerealiseerde kosten die direct toerekenbaar zijn aan gerealiseerde S&O-projecten	F12

[1] Tot en met 2018 is het KVK-nummer versleuteld.

[2] Vanaf 2019 is het KVK-nummer encrypted.

16	VASTGESTELDESOLOONKOSTEN Gerealiseerde loonkosten voor het verrichten van speur- en ontwikkelingswerk	F12
17	VASTGESTELDESOAFDRACHTVERMINDERING Het bedrag waarmee een S&O-inhoudingsplichtige de totaal af te dragen loonheffing mag verminderen	F12

Toelichting op de variabelen

BEID

De bedrijfseenheid (BEID) is een door het CBS gemaakt volgnummer van bedrijven en wordt als statistische eenheid gebruikt.

Een bedrijfseenheid wordt gekenmerkt door autonomie en externe gerichtheid. De autonomie heeft betrekking op beslissingen over het productieproces van een productengroep en het aanbieden van producten of diensten aan derden. Daarnaast moet de bedrijfseenheid te enquêteren zijn. Een bedrijfseenheid kan uit meer dan één juridische eenheid bestaan.

Binnen een bedrijfseenheid wordt er in de regel één economische activiteit (volgens de SBI) uitgeoefend. De aan een BEID toegekende SBI wordt bepaald door het zwaartepunt (gebaseerd op het aantal werkzame personen) van activiteiten.

SbiGecoordineerd

In 2025 is de SBI opnieuw herzien. Dit is een grote herziening, die ongeveer eens in de 15 jaar plaatsvindt. Op de CBS-microdataomgeving zijn de codelijsten SBI 2025 te vinden op G:\8_Utilities\Code_Listings\bedrijfsindelingen\sbi2025\. Hier is ook een schakelschema tussen de SBI 2008 en de SBI 2025 te vinden. Naast inhoudelijke verschillen is een ander verschil dat codes die bestaan uit vier niveaus in de SBI 2025 zijn voorzien van een vijfde niveau middels een nul aan het einde. Dit was in 2008 nog niet het geval. Hierdoor bestaat de variabele SbiGecoordineerd sinds 2025 altijd uit 5 tekens. De nieuwe SBI 2025-indeling is bij de ROMs-bestanden enkel toegepast wanneer er is gekoppeld aan het ABR 2025 (de variabele ABRjaar-variabele is gelijk aan 2025).

GkSbsGecoordineerd

Grootteklasse van de bedrijfseenheid, bedrijfsgrootte op basis van het aantal werkzame personen (al dan niet in loondienst), berekend volgens de SBS-verordening.

WPActueel

Deze variabele dient als basis voor de variabele GkSbsGecoordineerd, doorgaans is de peildatum het einde van het derde kwartaal.

VASTGESTELDESONIETLOONKOSTEN

VASTGESTELDESOAFDRACHTVERMINDERING

Sinds de integratie van de RDA in de WBSO krijgen bedrijven een S&O-verklaring met naast een tegemoetkoming in hun S&O-loonkosten ook een tegemoetkoming in hun S&O-niet-loonkosten. De variabele VASTGESTELDESONIETLOONKOSTEN in 2016 en in 2012-2015 is niet één op één vergelijkbaar omdat o.a. het forfaitaire regime van S&O-niet-loonkosten in 2016 is gewijzigd. Dit geldt ook voor de variabele VASTGESTELDESOAFDRACHTVERMINDERING. Door de integratie zijn vastgestelde S&O-niet-loonkosten in 2016 ook als grondslag opgenomen voor de vastgestelde S&O-afdrachtvermindering en in de jaren daarvoor niet.

Voorkomende waarden van de variabelen

Voor de ABR variabelen wordt verwezen naar *Documentatierapport Algemeen Bedrijven Register (ABR) 2025V1*.

Versiegeschiedenis

Bestandsnaam	*Reden*
WBSOJJJJV1	Eerste plaatsing
WBSOJJJJV2	Meer bedrijven uit ABR zijn toegevoegd (jaren 2016-2018). Variabele POSTCODE_LET is uit het bestand verwijderd (jaren 2019-2020).
WBSOJJJJV3	Variabele POSTCODE_LET is uit het bestand verwijderd (jaren 2016-2018).
WBSOJJJJV4	Correctie is toegepast op het 2016-bestand.